การศึกษาและข้อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยตามแนวคิดวงจร PDCA: กรณีศึกษา คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่)

A Study and Proposed Guidelines for the Research Management Process Based on the PDCA Cycle: A Case Study of the Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat Campus (Sai Yai)

ปิยภรณ์ คงศรีทอง[*1] สุนิษา จันทร์ประสิทธิ์[1] และ พาทินี นวลศรี[1]

Piyaporn Kongsritong[*1] Sunisa Janprasit[1] และ Patinee Nuansri[1]

นักวิชาการศึกษา ชำนาญการ ฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย[1]

Management Technology Rajamangala University of Technology Srivijaya[1]

*Corresponding author, e-mail: piyaporn.k@rmutsv.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยตามวงจร PDCA ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานวิจัยของคณะฯ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล จนถึงการเผยแพร่ผลงาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจร่วมกับการวิเคราะห์เอกสาร เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายรวม 80 คน ที่เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความคาดหวังต่อกระบวนการจัดการงานวิจัยในปัจจุบัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นต่อการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยตามวงจร PDCA อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติ (Do) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 3.87, S.D. = 0.93) รองลงมา คือ ด้านการวางแผน (Plan) ($\overline{X}$ = 3.82, S.D. = 0.81) ขณะที่ด้านการตรวจสอบ (Check) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.84) และด้านการปรับปรุง (Act) อยู่ที่ ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.63) สะท้อนถึงปัญหาความซับซ้อนของขั้นตอนและระบบการติดตามผลที่ยังไม่ชัดเจนในระยะแรกของการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาที่ได้จากผลวิจัยระบุว่า ควรเร่งพัฒนาระบบติดตามความคืบหน้างานวิจัยอย่างเป็นระบบ จัดทำคู่มือปฏิบัติงานมาตรฐาน (SOP) สร้างกลไกการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง และการจัดกลไก/คณะกรรมการและทรัพยากรสนับสนุนให้กระบวนการวิจัยดำเนินได้อย่างเป็นระบบตลอดวงจร PDCA เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของคณะให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสถาบัน

คำสำคัญ: การจัดการงานวิจัย วงจร PDCA การปรับปรุงกระบวนการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ

Abstract

This research aimed to study and propose guidelines for improving the research management process based on the PDCA cycle at the Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat Campus (Sai Yai). The study also investigated problems, obstacles, and recommendations related to the faculty's research operations covering planning and implementation to monitoring, evaluation, and publication. A survey approach combined with document analysis was employed. Questionnaire data were collected from 80 targeted participants, including

administrators and staff responsible for research management, as well as lecturers and support personnel. The research instrument was a questionnaire focusing on current problems, obstacles, and expectations regarding the existing research management process, with content validity indices (IOC) ranging from 0.67 to 1.00. Data were analyzed using content analysis and descriptive statistics.

The results showed that overall perceptions toward improving the research management process based on the PDCA cycle were at a high level ($\overline{X}$ = 3.72, S.D. = 0.80). When considering individual aspects, the implementation stage (Do) had the highest mean ($\overline{X}$ = 3.87, S.D. = 0.93), followed by the planning stage (Plan) ($\overline{X}$ = 3.82, S.D. = 0.81). Conversely, the lowest mean score was observed the monitoring stage (Check) ($\overline{X}$ = 3.57, S.D. = 0.84), while the improvement stage (Act) was rated at ($\overline{X}$ = 3.60, S.D. = 0.63). These findings indicate early-stage challenges related to procedural complexity and the lack of a clearly defined monitoring system. The proposed improvements emphasize establishing a systematic research progress monitoring system, developing standard operating procedures (SOPs), strengthening mechanisms for using evaluation results for continuous plan improvement, and enhancing organizational mechanisms and resource support to ensure a coherent PDCA-driven research management process. These improvements are expected to enhance the efficiency of research management of the faculty in alignment with the institution's strategic direction.

Keywords: Research Management, PDCA Cycle, Process Improvement, Faculty of Management Technology

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาถือว่าการวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งเนื่องจากการวิจัยเป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การบุกเบิกและแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม ขณะเดียวกันบุคลากรของสถาบันการศึกษาก็จะได้เพิ่มพูนสติปัญญา และสามารถถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตรงตามความต้องการของสังคม ดังนั้น การวิจัยจึงควรได้รับการสนับสนุนและแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าวิจัยในระดับอุดมศึกษาโดยได้กำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (พ.ศ. 2566–2570) เป็นแนวนโยบายระดับชาติที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อ “พลิกโฉมประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว พร้อมสำหรับโลกอนาคต” ด้วยการใช้วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน และกรอบนี้เป็นแนวทางให้หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และองค์กรที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ในการกำหนดแผนปฏิบัติการที่เฉพาะเจาะจงขึ้นในระดับองค์กร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ พัฒนาพันธกิจ วิสัยทัศน์ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และทำหน้าที่ตามบทบาทของมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาอาจารย์ให้มีศักยภาพสูงสุด งานวิจัยถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ กระบวนการจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินงานด้านวิจัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาททั้งด้านการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการวิจัย มีความมุ่งมั่นในการพัฒนางานวิจัยให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย นโยบายด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของชาติ และความต้องการของพื้นที่ ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ในการเป็นแหล่งสร้างองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดการงานวิจัยยังต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านการวางแผน การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามประเมินผล ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) มีปัญหาด้านนโยบายและ

การวางแผนงานวิจัยที่ไม่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยหรือยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติอย่างเป็นระบบ การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ของงานวิจัยยังไม่ชัดเจน และประสบปัญหาด้านกระบวนการบริหารจัดการขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยมีความซับซ้อน ใช้ระยะเวลานาน และมีเอกสารจำนวนมาก

แนวคิดการบริหารงานด้านวงจรเดมมิ่ง (PDCA) การบริหารงานคุณภาพเป็นการจัดระบบทำงานเพื่อให้ผลงานได้สร้างความพึงพอใจ ความประทับใจและความมั่นใจแก่ผู้บริการทั้งภายในและภายนอก สามารถแบ่งระดับการดำเนินงานตามระดับของบุคลากร ได้ 3 ระดับ

1. การบริหารงานคุณภาพ หมายถึง การกำหนดทิศทางหรือแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการดำเนินการ ซึ่งเป็นภารกิจของผู้บริหารระดับสูงสุดในโรงเรียน

2. การจัดการคุณภาพ หมายถึง การนำนโยบายคุณภาพมากำหนดให้เป็นเป้าหมายคุณภาพนั้น จะต้องมีการกำหนดเป็นแผนคุณภาพสำหรับกำหนดการดำเนินงานต่อไป ซึ่งจะเป็นภารกิจของผู้บริหารระดับรองลงมา

3. การดำเนินการให้เกิดคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการปฏิบัติการให้ผลงานเป็นไปตามคุณภาพซึ่งจะต้องมีการตรวจติดตาม ปรับปรุง แก้ไข รวมถึงการป้องกันปัญหาต่อไป

การบริหารคุณภาพต้องอาศัยการทำงานที่ต้องประสานกันด้วยดี เปรียบเสมือนการประสานเสียงดนตรี ซึ่งมีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check) และขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Action) โดยขั้นตอนทั้ง 4 นี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปเป็นวงจรไม่สิ้นสุด ซึ่งเขียนได้ว่า Plan-Do-Check-Action หรือ กระบวนการ PDCA ซึ่งเป็นเสมือนกับวงจรอันหนึ่งเรียกวงจรนี้ว่า วงจรเดมมิ่ง (The Deming Cycle)

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิ่งปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากล ที่ทุกคนทราบกันดี นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

เดมมิ่ง Mycoted (2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการ ที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบ เพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่า บรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไร มาแล้วบ้าง

Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่า วงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบ กับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

โทซาวะ ทาคาชิ (2544) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ คือ กระบวนการทำงานที่เปรียบกับวงล้อ ที่เต็มไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุง แก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้น เกิดการสะดุด แสดงว่า มีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผนหายไป เรียกว่า ประเภท ไม่มีแผนการ ถ้าในส่วนของการตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไป จะเรียกว่า พวกทำแล้วทิ้ง ซึ่งในกระบวนการทำงานของวงจรคุณภาพนั้นประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) คือ การตั้งเป้าหมาย วางวัตถุประสงค์ การควบคุมดูแล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย หากไม่มีวัตถุประสงค์ ก็ไม่รู้ว่าทำไปเพื่ออะไร หรือจะเริ่มอย่างไร เมื่อตั้งเป้าหมายเสร็จแล้ว ก็ต้องมากำหนดแผนการว่าอะไรจะต้องทำเมื่อไร เป็นตารางเทียบระหว่างงานกับเวลาและการวางแผนต้องครอบคลุมว่าใครจะทำอะไร ต้องให้เสร็จเมื่อไร จะทำอย่างไร ที่ครอบคลุมถึงการแบ่งหน้าที่ วิธีการ และอื่น ๆ ให้ครบถ้วนด้วย 2) ลองทำ (Do) คือ ก่อนจะลงมือทำได้นั้น ต้องเตรียมวัตถุดิบ เตรียมขั้นตอนต่าง ๆ หากจะลงมือทำเรื่องใหม่ ๆ ก็ต้องเตรียมไปรับการฝึกหรืออบรมก่อน ขั้นตอนการเตรียมเหล่านี้รวมอยู่ในการลองทำนี้ด้วย ซึ่งต้องมีการตระเตรียมให้พร้อมจึงจะสามารถลองทำตามแผนได้ 3) ตรวจสอบ (Check) คือ การพิจารณาว่า ผลจากการลองทำนั้นก่อให้เกิดสิ่งที่วางแผนว่าจะได้รับหรือไม่ ดังนั้น หากการวางแผนไม่มีการกำหนดว่าจะต้องได้อะไรเมื่อไร ตัวเลขของอะไรที่ควรจะยึดเป็นเป้าหมายไว้ตั้งแต่ต้นก็จะไม่มีอะไรมาเป็นตัวเทียบได้ว่า ผลจากการลองทำนั้นได้ตามแผนหรือไม่ 4) ปรับใช้ (Act) จากผลของการตรวจสอบ

ไม่ควรวางใจในทันทีหากผลที่ได้เป็นไปตามแผน เพราะอาจเกิดจากความบังเอิญ หากไม่มีการนำกระบวนการที่ได้ลองทำไปมากำหนดให้เป็นรูปแบบใหม่ของการทำงานปัจจุบัน หากผลของการตรวจสอบ พบว่า สิ่งที่ลองทำไป ไม่ก่อให้เกิดผลที่ตั้งไว้ตามแผน ก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการที่คิดไว้ แล้วลองทำใหม่

นอกจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการลองทำแล้ว การพิจารณาว่า ทำไมกระบวนการเดิม จึงไม่ได้ผลตามแผน การหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหากระบวนการแก้ปัญหาจนถึงรากก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะนำเนื่องไปถึงการวางแผนใหม่ แล้วลองทำใหม่ ลองตรวจสอบดูใหม่ หรือวงจรคุณภาพรอบใหม่ เพื่อหาเป้าหมายและกระบวนการอันถูกต้องแท้จริง

เรามักพูดถึงวงจรแห่งการควบคุมดูแลกันว่า PDCA จนบางครั้งทำให้เข้าใจว่า วงจรนี้ต้องเริ่มจาก P เสมอไป จริง ๆ แล้วนั้นไม่จำเป็น วงจรแห่งการควบคุมดูแลนั้นเป็นวงกลม ที่ไม่มีต้น ไม่มีปลาย จึงบอกไม่ถูกว่าอะไรเป็นขั้นตอนแรก และอะไรเป็นขั้นตอนสุดท้าย อย่างเช่น การวางแผนจะทำอะไรบางอย่าง บางครั้งต้องมีการตรวจสอบการวิเคราะห์และการปรับกระบวนการเสียก่อนแล้ว จึงจะวางแผนและลงมือทำได้ ดังนั้น ในบางเรื่องวงจรนี้ก็อาจเริ่มจาก CAPDCA อย่างนี้ก็เป็นได้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2545) กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่ การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไปปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพ จึงเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้นโดยจุดเริ่มต้นของวงจรคุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่า ทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น เริ่มจากขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของวงจรคุณภาพนั้น ต้องถือว่าการวางแผนเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด การวางแผนจะเป็นเรื่องที่ทำให้กิจกรรมอื่น ๆ ที่ตามมาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิผล เพราะถ้าแผนการไม่เหมาะสมแล้ว จะมีผลทำให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิผลตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดีจะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do) เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความมั่นใจว่า ฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้น ๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการศึกษาและการอบรม ที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้น ๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่จำเป็นด้วย ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผนควรจะต้องมีการประเมินใน 2 ประการ คือ มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่ การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการหรือความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เราจำเป็นต้องหาว่า สาเหตุมาจากประการไหน ทั้งนี้ เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้ 1) ความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ 2) เลือกเทคนิคที่ใช้ผิดเนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ 3) ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด และ 4) ประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่อไปนี้ 1) ขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง 2) การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ 3) การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ 4) ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ และ 5) ประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป และ ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act) ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุ และขั้นตอนที่สำคัญ ก็คือ การทบทวนแผนการที่ต้องมีการชี้บ่งถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลว อย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปี และมีการทบทวนทุกปีเพื่อให้มั่นใจว่า แผนการดังกล่าว มีความเชื่อถือได้และเหมาะสม การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราก็สามารถแก้ปัญหาใหม่ ๆ ได้ด้วยวงจรคุณภาพต่อไป

Melnyk, & Denzler (อ้างถึงใน เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545) กล่าวถึง แนวคิดของเดมมิ่ง ว่าผู้บริหารระดับสูงต้องมีบทบาทหลายด้าน และการจัดการคุณภาพ ที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA)

แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) หมายถึง วางแผนโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ นอกนั้นอาจทดสอบเพื่อเป็นการนำร่องก่อนก็ได้ ขั้นตอนที่ 2 การทำ (Do) หรือลงมือทำ หมายถึง ลงมือเอาแผนไปทำ ซึ่งอาจทำในขอบข่ายเล็ก ๆ เพื่อทดลองดูก่อน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบ หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทางใด ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไข (Act) หรือลงมือแก้ไข (Corrective Action) หมายถึง หลังจากที่ได้ศึกษา ผลลัพธ์ดูแล้ว อาจไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่ จำเป็น หลังจากนั้นสรุปเป็นบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ต่อไป (รูปที่ 1)

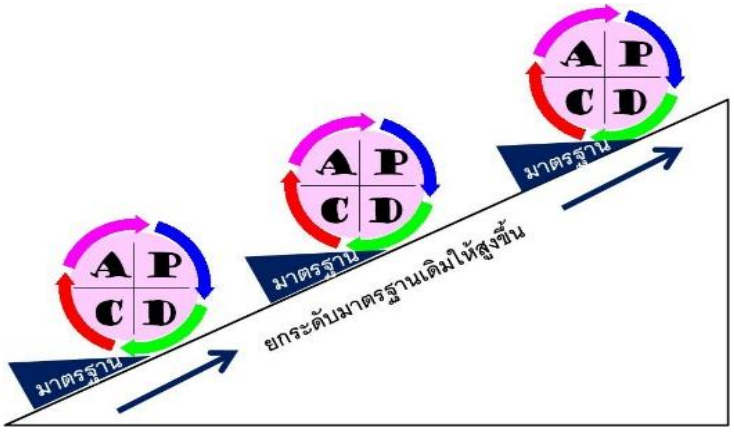

รูปที่ 1 แผนภูมิวงล้อเดมมิ่ง

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ยังคงพบปัญหาในการดำเนินงานการจัดการงานวิจัยและจากการการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักการ PDCA มาเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาในการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) เพื่อจะนำผลการศึกษาที่ได้มาพัฒนาจัดการงานวิจัยและปรับใช้กับการปฏิบัติงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ

กมลดา เรืองอร่าม (2567) ได้ศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นระบบ ถูกต้อง และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น งานวิจัยดำเนินการโดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ใช้งานระบบ ออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนกระบวนการจัดการงานวิจัย ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลโครงการวิจัย การติดตามความก้าวหน้า ไปจนถึงการรายงานผลการดำเนินงานวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพิ่มความถูกต้องของข้อมูลและสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารด้านงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อระบบในระดับสูง งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา และสามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในบริบทของมหาวิทยาลัยอื่นได้

รัตนา บุตรดี (2567) ได้ศึกษา การพัฒนาการบริหารงานวิจัยของสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยงานสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา งานวิจัยใช้กระบวนการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิจัย การรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิจัยควรให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและแผนงานวิจัยที่ชัดเจน การพัฒนาระบบสนับสนุนงานวิจัยให้มีความเป็นระบบ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านงานวิจัย ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การพัฒนา

การบริหารงานวิจัยของหน่วยสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานวิจัย และสามารถนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาระบบการบริหารงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

ขจรศักดิ์ วิชัยวรกุล และศรัณยู กาญจนสุวรรณ (2568) ได้ศึกษา การประยุกต์ใช้แนวคิดลีน (Lean) เพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการสหกิจศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดความสูญเปล่าในกระบวนการทำงาน และยกระดับคุณภาพการให้บริการด้านงานสนับสนุนทางการศึกษา งานวิจัยดำเนินการโดยการวิเคราะห์กระบวนการจัดการสหกิจศึกษาที่ใช้อยู่เดิม ระบุขั้นตอนที่ก่อให้เกิดความล่าช้าและความซ้ำซ้อน จากนั้นนำแนวคิดลีนมาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความกระชับและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนสามารถช่วยลดขั้นตอนการดำเนินงาน ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การจัดการสหกิจศึกษามีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แนวคิดลีนเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการงานสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น งานวิจัย งานบริการวิชาการ หรือการบริหารงานทั่วไปได้อย่างเหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

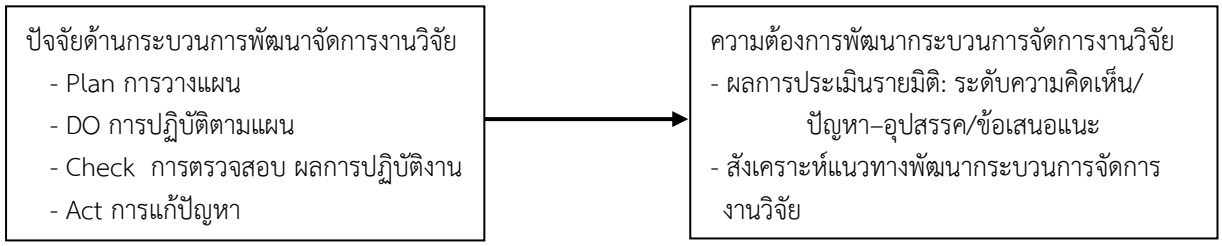

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยตามวงจร PDCA ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่)
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่)

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากระเบียบ เอกสาร กระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการ รวมทั้งสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารด้านงานวิจัย นักวิจัย และบุคลากรคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) รวมจำนวนทั้งสิ้น 80 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารด้านงานวิจัย นักวิจัย และบุคลากรคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 80 คน เพื่อรับทราบความคิดเห็นการพัฒนาจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่)

3. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยแบบสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เป็นส่วนที่ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยลักษณะการตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

2. เป็นแบบสำรวจการปฏิบัติงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) (แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) จำแนกเป็น 4 ด้าน ตามวงจร PDCA

3. เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานวิจัยและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของงานวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิดในด้านข้อเสนอแนะทางการจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) จำแนกเป็น 4 ด้าน ตามวงจร PDCA

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์ในการให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้ คือ เหมาะสมมากที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5 เหมาะสมมาก ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4 เหมาะสมปานกลาง ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 เหมาะสมน้อย ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 และเหมาะสมน้อยที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

4. ขั้นตอนและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 คน โดยแยกตามสถานภาพผู้ตอบดังนี้

- ผู้บริหารงานวิจัย ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย ผู้ช่วยคณบดี หัวหน้าหลักสูตร รวมทั้งสิ้น 14 คน

- นักวิจัย ได้แก่ นักวิจัยคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) ทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 66 คน

2. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในพื้นที่เป้าหมายด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนครบทั้ง 80 ฉบับ (ร้อยละ 100) เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นำข้อมูลจากตอนที่ 1 แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลจากตอนที่ 2 แบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. นำข้อมูลจากตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม นำมาจัดหมวดหมู่ประเด็นตามหลัก PDCA รวบรวมประเด็นที่มีความถี่สูง วิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วสรุปเป็นการพัฒนาจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ โดยนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

เกณฑ์การตัดสินและพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ย ในการแปลผลค่าเฉลี่ย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอผลการวิจัยและแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัย ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan)
2. การปฏิบัติ (Do)
3. การตรวจสอบ (Check)
4. การปรับปรุง (Act)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ไสใหญ่)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัย ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่)” เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์พิจารณาว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องและสามารถนำไปใช้ได้ ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ทุกข้อคำถามมีค่า IOC สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน(อายุราชการ) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน (ร้อยละ 76.25) และเป็นเพศชาย จำนวน 19 คน (ร้อยละ 23.75) มีอายุระหว่าง 31 – 39 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 57.50) สถานภาพโสดมากที่สุด จำนวน 40 คน (ร้อยละ 50.00) ระดับการศึกษาปริญญาโท มากที่สุด 55 คน (ร้อยละ 68.75) ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัย (สายวิชาการ)มากที่สุด จำนวน 43 คน (ร้อยละ 53.75) ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (อายุราชการ) ระหว่าง 5 - 10 ปี มากที่สุดจำนวน 39 คน (ร้อยละ 48.75) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 -30,000 บาทขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 38 คน (ร้อยละ 47.50)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นการสำรวจการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช(ไสใหญ่)

ความคิดเห็นของคณะกรรมการที่ตอบแบบสอบถามภาพรวมมีความพึงพอใจในการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72, S.D = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติ (Do) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\overline{X}$ = 3.87) รองลงมา คือ ด้านการวางแผน (Plan) ($\overline{X}$ = 3.82) ด้านการปรับปรุง (Act) ($\overline{X}$ = 3.72) และด้านการตรวจสอบ (Check) ($\overline{X}$ = 3.57) ตามลำดับ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช(ไสใหญ่)”

1. ด้านการวางแผน (Plan) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า งานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มีการวางแผนงานเป็นอย่างดี และควรวางแผนงานวิจัยล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี โดยใช้ยุทธศาสตร์เป็นเกณฑ์และการประเมินคุณภาพภายในควรเสาะหาแหล่งทุนวิจัย ควรจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งส่วนคณะต่าง ๆ และกองซึ่งในการดำเนินระยะแรก พบว่ามีปัญหาในด้านการวางแผนที่เกี่ยวกับการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุง

2. ด้านการปฏิบัติ (Do) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า งานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเข้มแข็ง มีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนวิจัยประจำปี ร้อยละการบรรลุผลของการปฏิบัติงานวิจัยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อที่จะนำมาสู่แผนการปฏิบัติ มีการแบ่งงานในการติดตามอำนวยความสะดวกและมี Flow งานที่ดี

3. ด้านการตรวจสอบ (Check) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า งานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มีการตรวจสอบงานที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควรติดตามและประเมินงานวิจัยเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ ควรมีระบบการตรวจสอบความคืบหน้า 1- 2 ครั้งต่อปี ควรมีการประเมินงานวิจัยที่เสร็จแล้ว รวมทั้งนักวิจัยประเมินตนเองด้วย

4. ด้านการปรับปรุง (Act) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า งานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ ควรมีการทบทวนและสรุปงานเพื่อวางแผนในปีต่อไป ควรมีการจัดสัมมนานำผลการประเมินมาพูดคุยและปรับปรุงร่วมกันเพื่อปรับปรุงแผนต่อไป

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานวิจัยของคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ไสใหญ่)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานวิจัยแบบปลายเปิดมีผลสรุป ดังนี้

1.1 การวางแผน (Plan)

- มีการวางแผนเป็นอย่างดี
- ควรเสาะหาแหล่งทุนวิจัย
- ควรวางแผนงานวิจัยล่วงหน้าอย่างน้อย 3 ปี โดยใช้ยุทธศาสตร์เป็นเกณฑ์และ KPI การประกันคุณภาพกำกับ

1.2 การปฏิบัติ (Do)

- สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเข้มแข็ง
- การประชาสัมพันธ์แหล่งทุนวิจัย ประจำปี
- ร้อยละการบรรลุผลการปฏิบัติงานวิจัยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อที่จะนำมาทำแผนสู่การปฏิบัติ
- มีการแบ่งงานในการติดตาม อำนวยความสะดวกและมี Flow งานที่ดี

1.3 การตรวจสอบ (Check)

- มีการตรวจสอบงานที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- ควรติดตามและประเมินงานวิจัยเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ
- ควรมีระบบการตรวจสอบความคืบหน้า 1 -2 ครั้งต่อปี
- ควรมีการประเมินงานวิจัยที่เสร็จแล้ว รวมทั้งนักวิจัยประเมินตนเองด้วย

1.4 การปรับปรุง (Act)

- ควรมีการทบทวนและสรุปงานเพื่อวางแผนในปีต่อไป
- ควรมีการจัดสัมมนานำผลการประเมินมาพูดคุยและปรับปรุงร่วมกันเพื่อปรับปรุงแผนต่อไป

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) ในระยะแรกประสบปัญหาในทุกขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติ (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุง (Act) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากงานวิจัยเป็นภาระงานส่วนหนึ่งของอาจารย์และบุคลากร ซึ่งต้องรับผิดชอบภารกิจด้านการเรียนการสอนและงานสนับสนุนอื่นควบคู่กัน ส่งผลให้การบริหารจัดการงานวิจัยยังขาดความต่อเนื่องและความเป็นระบบในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นมุมมองของคณะกรรมการบริหารงานวิจัยและคณะกรรมการพัฒนางานวิจัยของหน่วยงานที่เห็นพ้องกันว่าควรเร่งดำเนินการพัฒนาในขั้นตอน การตรวจสอบ (Check) เป็นลำดับแรก โดยให้ความสำคัญกับการระดมสมองเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติ และการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานสามารถมองเห็นปัญหา อุปสรรค และช่องว่างของกระบวนการบริหารงานวิจัยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ลำดับถัดมา คือ ขั้นตอน การปรับปรุง (Act) โดยเน้นการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป และการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลจากการประเมินผลเป็นฐานในการตัดสินใจและยกระดับประสิทธิภาพการทำงาน สำหรับขั้นตอน การวางแผน (Plan) คณะกรรมการฯ เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเหมาะสมในการพิจารณาจัดสรรทุนวิจัยจากงบประมาณ

เงินรายได้ของหน่วยงาน การพัฒนาระบบกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัย นอกจากนี้ การจัดสรรและเตรียมงบประมาณเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัย รวมถึงงบประมาณอุดหนุนเพื่อการเผยแพร่ผลงานวิชาการ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและเอื้อต่อการพัฒนางานวิจัยของบุคลากรในหน่วยงาน ในภาพรวม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาการบริหารจัดการงานวิจัยตามวงจร PDCA จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้น เริ่มจากการตรวจสอบและประเมินผลอย่างจริงจัง การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง และการวางแผนที่มีระบบและกลไกสนับสนุนที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิจัยของหน่วยงานและนำไปสู่ความยั่งยืนของระบบการจัดการงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาได้ในระยะยาว

สรุป

ผลการวิจัย พบว่า มีปัญหาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงในการดำเนินงานระยะแรก อาจเนื่องมาจากงานวิจัย เป็นภาระงานส่วนหนึ่งของอาจารย์ บุคลากร ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ไสใหญ่) ซึ่งผลการวิจัยก็ยัง พบว่า คณะกรรมการบริหารงานวิจัยและคณะกรรมการพัฒนางานวิจัยของหน่วยงาน มีความคิดเห็นให้ควรเร่งดำเนินงานด้านการตรวจสอบ (Check) การระดมสมองเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์งานที่ปฏิบัติ การประเมินผลการปฏิบัติระหว่างการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการ ลำดับถัดไปด้านการปรับปรุง (Act) การนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและวางแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป การนำผลการประเมินมาพัฒนางานอย่างเป็นระบบ การนำผลการประเมินมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ลำดับถัดไปด้านการวางแผน (Plan) การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดสรรทุนวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ของหน่วยงาน และพัฒนาระบบกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้จากงานวิจัย ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารงานวิจัยมีความเหมาะสม คณะกรรมการพัฒนางานวิจัยมีความเหมาะสม การจัดสรร/เตรียมงบประมาณในการดำเนินงานประกอบด้วย งบประมาณเงินรายได้เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยและงานสร้างสรรค์ต่อบุคลากรหน่วยงาน งบประมาณอุดหนุนเพื่อการเผยแพร่ผลงานวิชาการ เพื่อพัฒนาระบบกลไกการสนับสนุนการผลิตงานวิจัย แผนการปฏิบัติงานการดำเนินงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณของหน่วยงาน แผนการปฏิบัติงานสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จัดทำระบบติดตามความก้าวหน้าและรายงานผลแบบมาตรฐาน (กำหนดรอบ 1–2 ครั้ง/ปี)
2. กำหนดตัวชี้วัดกระบวนการ (Process KPIs) เช่น ระยะเวลาพิจารณาทุน อัตราตีกลับเอกสาร ความครบถ้วนรายงานตรงเวลา
3. จัดวงทบทวนหลังปิดโครงการ (After Action Review) และนำบทเรียนเข้าสู่แผนปีถัดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึง“อุปสรรค/ภาระงาน” ด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น สัมภาษณ์เชิงลึก/สนทนากลุ่ม ร่วมด้วย
2. ควรมีการใช้กรอบแนวคิดรูปแบบอื่น เช่น PDCA ร่วมกับ Process Evaluation สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลดา เรืองอร่าม. (2567). การพัฒนาและปรับปรุงระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 13*(3), 12–18.

ขจรศักดิ์ วิชัยวรกุล, & ศรัณยู กาญจนสุวรรณ. (2568). *การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนเพื่อปรับปรุงกระบวนการจัดการสหกิจศึกษา*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

เดมมิ่ง, ดับเบิลยู. อี. (2529). *การบริหารคุณภาพโดยวงจร PDCA*. (สุวิมล ติรกานันท์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โทซาวะ, ทาคาชิ. (2544). *การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2545). *การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). *การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนา บุตรดี. (2567). การพัฒนาการบริหารงานวิจัยของสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา, 5*(2), 1–15.